
JONGEREN ADVIES CENTRA TEGEN DE 'KRIMINALISERING' VAN DRUGGEBRUIKERS

Meer preventie en minder repressie

De Vlaamse Jongeren Adviescentra verzetten zich met klem tegen de recente omzendbrief van Justitieminister WATHELET in verband met de vervolging van druggebruikers. Wanneer men inderdaad zinnens is om elke gebruiker of bezitter van gelijk welke illegale drug in principe te vervolgen, dan betekent dit dat men een zeer grote groep jongeren het etiket 'krimineel' zou opplakken. De maatregel van WATHELET is bovendien haast onuitvoerbaar (cf. de overbelasting van het gerecht, de overbevolking van de gevangenissen...) tenzij men zich wil beperken tot het opleggen van geldboetes aan alle 'betrapte' druggebruikers. Voor het spijzen van de staatskas moeten er toch andere middeltjes te vinden zijn... Dit soort reacties in een sfeer van 'oorlog aan alle drugs' zal volgens de JAC's geen oplossing bieden. Er moeten in de eerste plaats inspanningen gedaan worden om het drug-misbruik te voorkomen, i.p.v. alle vormen van *gebruik* te vervolgen. Drugpreventie betekent in dat opzicht dat men zeer nauw moet trachten aan te sluiten bij de eigen leefwereld en cultuur van jongeren. Wanneer het druggebruik voor een jongere en zijn omgeving problematisch wordt, moet vooral op de individuele en sociale kontekst ingegaan worden.

Risicogedrag voorkomen

Aansluitend bij hun eerstelijns hulpverlening hebben de Jongeren Advies Centra in Vlaanderen rond een aantal actuele problemen een gevarieerd *vormingsaanbod* ontwikkeld voor scholen en jeugdorganisaties. Met dit vormingsaanbod spelen de JAC's niet enkel in op de voorlichtingsbehoefte bij jongeren, maar dragen zij ook bij tot het voorkomen van risicogedrag. In vergelijking met vorig jaar stelden we een *verdrievoudiging* vast van het aantal aanvragen voor een vormingsprogramma over drugs. In Vlaanderen en Brussel werden in het totaal zowat 250 scholen bezocht. Daarmee bereikten de JAC's ongeveer 8000 jongeren uit het hoger secundair onderwijs. Dat was voor de preventiewerkers van de JAC's een voldoende reden om een aantal conclusies te trekken en het effect van hun activiteiten grondig te evalueren.

Praten over drugs

De opmerkelijke stijging van de vraag van scholen naar voorlichting over drugs wijst niet noodzakelijk op een toename van het probleem zelf. Vast staat wel dat het taboe rond dit onderwerp bij directies en leerkrachten enigszins doorbroken werd. 'Mijn school, schone school' gaat als credo in de meeste gevallen niet op. Er is echter bij leerkrachten, net zoals bij ouders trouwens, nog steeds een zekere schroom om zèlf het thema in de klas of het gezin aan te kaarten. Vanuit de vrees

ondeskundig te zijn, geven zij dit liever in handen van externen: politie, dokter of welzijnswerker. Spijtig genoeg blijft het meestal bij zo'n eenmalige vormingsactiviteit en slaagt men er niet in, om binnen de school ook een drugbeleid op lange termijn uit te werken. Bij de jongeren merkten we wèl een grote openheid om over (hun) druggebruik te praten. Velen onder hen waren verrast dat ook het alcohol-, tabak- en geneesmiddelengebruik door ons in de discussie werd betrokken. De maatschappelijke tolerantie t.a.v. deze middelen maakt het risico op misbruik aanzienlijk groter dan bij de illegale middelen. Dit inzicht bleek niet voor elke leerling even evident.

Drugs in de lift?

Uit de reacties van de deelnemersgroep konden we afleiden dat ongeveer 5 à 10% van de jongeren wel eens met illegale drugs experimenteert. Alhoewel het hier om een zeer globale schatting gaat, komen deze cijfers toch min of meer overeen met de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek dat hierrond bestaat. Het illegale middelengebruik blijft bovendien voornamelijk beperkt tot soft-drugs zoals hasj en marihuana. Het gebruik van amfetamines, XTC en LSD zijn weliswaar duidelijk in opmars en blijken, veel meer dan het cannabisgebruik, sterk verbonden met het uitgaansleven. Het valt op dat een grote meerderheid de verschillende soorten drugs zeer goed bij naam en toenaam kent. Verontrustend is echter dat de verschillende produkten meestal over één en dezelfde kam worden geschoren. Er wordt weinig onderscheid gemaakt naar geestelijke en lichamelijke effecten en nog minder naar mogelijke schadelijkheid voor de gezondheid.

Weten en doen

Het aanbieden van betrouwbare produktinformatie om de risico's bij het experimenteren met drugs te voorkomen, vormt dan ook een belangrijk onderdeel van het vormingsprogramma. Maar het effect ervan is eerder beperkt. Informatie-overdracht alleen werkt niet altijd. Daadwerkelijke gedragsverandering blijft meer dan eens uit. Om de kloof tussen weten en doen te overbruggen zullen de voorlichtingsactiviteiten van de JAC's nog sterker worden toegespitst op attitudevorming en gedragsverandering. De concrete ervaringen van de leerlingen zelf, en de band tussen druggebruik en hun vrijetijdsbesteding zullen daarbij een belangrijk uitgangspunt vormen. Op die manier hopen we ook het druggebruik op een meer integrale manier te benaderen en beter te situeren in zijn maatschappelijke context. Een programma dat aan deze doelstelling voldoet, wordt tegen het schooljaar '93-'94 voorbereid.

Beperkte middelen

Het preventiewerk van de JAC's gebeurt echter meestal met heel beperkte middelen. Met nauwelijks 1 preventiewerker per centrum wordt noodgedwongen de tering naar de nering gezet. Voor de overheidssubsidiëring van specifieke opdrach-

ten zoals drugs- en aidspreventie vielen de JAC's totnogtoe steeds uit de boot. De JAC's vragen dan ook dringend een betere honorering van het gepresteerde werk en meer middelen voor het realiseren van een meer doeltreffend vormingsprogramma.

Meer informatie over de preventieve vormingsactiviteiten van de Jongeren Advies Centra kan men bekomen bij: F.J.I.A.C., Diksmuidelaan 50, 2600 Berchem, 03/366.15.20

F.J.I.A.C.